

DE SCHAKEL

Kwartaaluitgave van de Stichting Genootschap Engelandvaarders

"GIJ ZIJT DE SCHAKEL TUSSEN HEN, DIE THUIS BLEVEN, EN MIJ"

KONINGIN WILHELMINA

STICHTING GENOOTSCHAP ENGELANDVAARDERS

Kwartaaluitgave van de Stichting Genootschap Engelandvaarders
JANUARI 2010 - 31e Jaargang, nr. 123

BESTUUR:

Voorzitter

R.W. Hemmes	Thorbeckelaan 74	2564 BS Den Haag	Telefoon en fax 070 - 368 35 66
-------------	------------------	------------------	------------------------------------

Secretaris

G.J. Staal	Oranje Nassaulaan 52	3708 GE Zeist	Telefoon 030 - 692 27 92
E-mail: staalgj@gmail.com			

Penningmeester

Ch.H. Bartelings	Thomas Jeffersonlaan 437	2285 AP Rijswijk	Telefoon en fax 070 - 394 14 67
E-mail: ch.h.bartelings@planet.nl			

LEDEN:

R.A. Grisnigt	Canadalaan 25	4631 NT Hoogerheide	0164 - 61 34 15
R.M. ten Broek	Burg. de Villeneuve-singel 30	3055 AP Rotterdam	010 - 422 39 14

J.A. Bakker, Evenementencommissie	Zeekant 92g	2586 JB Den Haag	070 - 354 02 45
J. de Mos, Evenementencommissie	Marjorystraat 25	3151 SK Hoek v. Holland	0174 - 38 21 83

Schakel redactie

Thomas Jeffersonlaan 437	2285 AP Rijswijk	Telefoon en fax 070 - 394 14 67
E-mail: ch.h.bartelings@planet.nl		

Bankrekeningen:

ING Bank : 35 95 00
ABN-AMRO Bank: 54.55.46.826

Website: www.engelandvaarders1940-1945.nl

Het volgende nummer verschijnt in april 2010.
Gaarne hiervoor bestemde kopij inzenden vóór 1 maart 2010.

JANUARI 2010

Na te hebben genoten van de heerlijke zomer en de warme herfst is het nu tijd om te mopperen over de regen. De weersomstandigheden hebben ons niet verhinderd om met een delegatie van het bestuur op 28 november, bij het monument tegenover het Paleis Noordeinde, de sterfdag van Hare Majesteit Koningin Wilhelmina te gedenken en op 1 december die van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard in de kerk in Delft.

Dit is alweer de eerste Schakel van 2010. Ik hoor alleen maar goede geluiden van de mensen die de Schakel krijgen. Het bestuur is ook gelukkig dat Charles Bartelings het redacteurschap op zich heeft genomen toen daar ineens behoefte aan was en wij zijn vol lof over de wijze waarop door Charles de Schakel wordt verzorgd.

U weet dat wij elke eerste maandag van de maand een Engelandvaardersborrel hadden in de Prinses Juliana Kazerne in Den Haag. Ja, "hadden" want door hogerhand is beslist dat er in die PJK alleen nog kan worden gegeten en een drankje drinken moet je dan maar aan tafel doen. Nu kwamen wij daar voor de gezelligheid en die is daar nu niet meer te vinden. Wij zoeken dus naar een andere plek in Den Haag om, in eenzelfde sfeer als vroeger, gezellig bijeen te kunnen zijn. Voor onze jaarlijkse reünie betekent dit ook dat we naar een andere locatie moeten uitzien. Wellicht dat het weer Gilze Rijen wordt, want daar zijn de verbouwingen achter de rug en zijn wij weer van harte welkom, zo is ons gemeld. U hoort van ons zodra wij meer weten over de plaats van de Haagse borrel en de reünie. Voorlopig hebben wij nog wat tijd voor er een reünie wordt georganiseerd. Eerst Kerst gevierd en de jaarwisseling goed doorkomen.

Ik wens u, en allen die u dierbaar zijn, een gelukkig en gezond 2010 en ik hoop dat dit een jaar wordt waarin wij elkaar weer vele malen mogen ontmoeten.

Ik kijk naar u uit.

Rudi Hemmes

Alle lezers van de Schakel en hun dierbaren wens ik allereerst een voorspoedig 2010 toe.

Het richtbedrag voor de jaarlijkse bijdrage is € 30 gebleven. Een hoger bedrag is natuurlijk van harte welkom. Voor ontvangers van de Schakel die geen Engelandvaarders zijn is het een bijdrage voor de kosten van het abonnement.

De in Nederland wonende Engelandvaarders en belangstellenden ontvangen ter vereenvoudiging van de betaling een acceptgirobiljet van de Postbank die nog te gebruiken is ondanks de naamverandering in ING bank.

Voor de in het buitenland wonende Engelandvaarders of anderen die de Schakel ontvangen en die óók rekeningen bij Nederlandse bankinstellingen hebben, is de meest eenvoudige wijze van betalen, zowel voor de betalende als voor de ontvangende partij om bijdragen over te schrijven op één van de twee bankrekeningnummers van ons Genootschap, t.w.: ING 359500 of ABN-AMRO bank 545546826, ten name van de Penningmeester Stichting Genootschap Engelandvaarders te Rijswijk.

Andere mogelijkheden voor degenen die in het buitenland wonen zijn om bijdragen in contanten (zo mogelijk euro's of anders valuta van het land van vestiging) of per cheque te zenden naar het adres van de penningmeester vermeld op de eerste pagina van de Schakel. Let wel: het tarief van banken voor het op onze rekening bijschrijven van ontvangen cheques is relatief hoog, maar een enveloppe met contant geld kost slechts porto!

Ontvangen bijdragen dienen zoals bekend in de eerste plaats om ons kwartaalblad De Schakel te produceren en te verzenden. Daarnaast is er ook nog een steeds groeiend aantal zieken die, wanneer ons dat bekend is, van het bestuur namens u allen een bloemetje ontvangen. Bovendien worden waar mogelijk attenties verzorgd bij het ook steeds groeiend aantal overledenen. Ondanks de zeer welkome hogere bedragen dan het richtbedrag, die wij mochten ontvangen van een aantal

Engelandvaarders, waarvoor wij zeer dankbaar zijn, konden niet alle kosten worden gedekt omdat er nog steeds een aantal ontvangers van de Schakel zijn waarvan helaas geen bijdrage werd ontvangen.

Indien alle ontvangers van de Schakel jaarlijks minstens de voorgestelde bijdrage overmaken of zenden, kunnen voorlopig de doelstellingen van onze Stichting worden nagestreefd en de Schakel worden uitgegeven.

Charles Bartelings

HERDENKING TE ESBEEK

Op 4 oktober 2009 werden te Esbeek, gemeente Hilvarenbeek, in het grensgebied met België, twee vitrinekasten plechtig onthuld door de Werkgroep Heemkunde Esbeek, ter herdenking van de aldaar plaats gevonden gebeurtenissen tijdens de bezetting van Nederland. Precies 65 jaar geleden, op 4 oktober 1944, werd Esbeek bevrijd door de ge-allieerden

Tijdens de bezetting werden in dit gebied Franse en Belgische krijgsgevangenen, geallieerde piloten en vliegtuigbemanningen en een groot aantal landgenoten door burgers veilig opgenomen en door marechaussees geholpen om illegaal de grens te passeren om door te kunnen reizen naar Engeland. De route staat bekend als "pilotenlijn" en de geboden hulp was voor de marechaussees levensgevaarlijk. .

De onthulde kasten zijn bevestigd aan de buitenmuur van een paardenstal, destijds kippenkooi, waarin de grensoverschrijders werden ondergebracht totdat zij door de marechaussees werden opgehaald en naar een veilig onderkomen over de grens werden gebracht. De marechaussees hadden contact met collegae en verzetsstrijders in België voor het doorreizen met de plaatselijk gemaakte valse papieren. Tijdens de bezetting konden marechaussees in uniform tot vlak bij de

grens komen voor het arresteren van smokkelaars. De kasten tonen kaarten en gegevens over de illegale grensovergangen, een aantal namen van gevallen en van hen die aldaar van de grensovergangen gebruik hebben kunnen maken alsmede informatie over de hulp die werd geboden.

Onder de vele geholpen Engelandvaarders in dit gebied waren ook geheimagenten J.B. Ubbink en P. Doerlein, die waren gedropt in Nederland tijdens het Englandspiel debacle en gearresteerd. Na te zijn ontvlucht uit gevangenschap in Haaren (NB) werden ook zij geholpen in dit gebied om naar Engeland terug te keren en zoals bekend kon door hun ontsnapping en rapport een einde worden gemaakt aan het Englandspiel.

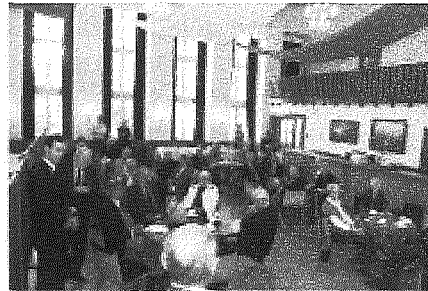
De druk bezochte onthullingplechtigheid op 4 oktober j.l. door de Werkgroep Heemkunde Esbeek vond plaats bij de gastvrije herberg "In den Bockenreyder" te Esbeek, in aanwezigheid van o.m. burgemeester J.A.M. van Homelen en de uit Engeland overgekomen voorzitter Mike Davidson van de Engelse Escapeline Society.

CHB

Foto Astrid

Peter de Laat van de Werkgroep Heemkunde Esbeek (r) en Kees van Kemenade, auteur van 'Hilvarenbeek 1940-1945'.

Foto's: A. Roelofsz

MAANDELIJKSE BIJENKOMSTEN IN DEN HAAG

Als gevolg van wijzigingen in de serviceverlening van Defensiecataraar Pareto ziet het er naar uit dat de maandelijkse bijeenkomsten in Den Haag helaas niet meer in de Prinses Juliana kazerne zullen plaats-

vinden. Een geschikte gelegenheid voor de bijeenkomsten was nog niet bekend tijdens de voorbereiding van deze Schakel.

Belangstellenden voor de maandelijkse bijeenkomst kunnen voor informatie contact opnemen met onze Evenementen Commissie. De eerste voorlopige vier data in 2010 zijn januari 4, februari 1, maart 1 en april 12.

CHB

IN MEMORIAM

Ludovicus (Louis) Johannes van den Bossche

28 september 1920 - 15 oktober 2009

Kruis van Verdienste
Verzetshedenkingskruis

Oorlogsherinneringskruis met 3 gespen
en overige onderscheidingen.

Louis groeide op in het kerkdorp Borgvliet, vlakbij Bergen op Zoom. Op jonge leeftijd ging hij werken in de bakkerij van zijn vader, die zijn zoon graag in het bakkersvak wilde houden. Maar Louis dacht daar anders over. Hij wilde meer van de wereld zien. In januari 1940 trad hij in dienst bij het Korps Mariniers. Tijdens de oorlogsdagen in mei 1940 werd Louis bij de Maasbruggen in Rotterdam ingezet om te proberen de bruggen te heroveren.

Na de capitulatie van Nederland werd Louis te werk gesteld bij de Nederlandse Spoorwegen. Wegens poging tot zware mishandeling van een Duitse onderofficier werd hij tot 9 maanden gevangenisstraf veroordeeld. Na zijn vrijlating werd hij later door de Gestapo gezocht in verband met mislukte ontsnappingspogingen.

Op 17 maart 1942 vertrok Louis met twee vrienden, Engelandvaarders Frans Boluyt en Henk Zeelenberg per trein naar Parijs. Zij kropen in

de wielbakken, welke onder de wagons waren bevestigd. Vanuit Parijs reisden ze met de trein naar de Zwitserse grens en vandaar te voet door de besneeuwde bergen naar de vrijheid.

Op 10 november gaven zij de hoop op om vanuit Zwitserland op legale wijze verder te kunnen reizen en gingen zij de grens over. In Frankrijk moesten zij vluchten voor Franse gendarmes en verloren elkaar uit het oog. Louis bereikte Annecy en hoorde daar dat Zuid-Frankrijk door de Duitsers was bezet en keerde naar Zwitserland terug. Later keerden ook zijn vrienden weer terug naar Zwitserland.

Op 24 december 1942 gingen zij opnieuw vanuit Zwitserland met nog 3 Nederlanders op weg en bereikten Perpignan. Vandaar liepen zij door de Pyreneeën naar Figueiras, waar zij gearresteerd werden. Op 20 februari 1943 kwam Louis vrij en reisde via Madrid en Lissabon naar Engeland, waar hij op 9 mei 1943 aankwam. Een hoogtepunt tijdens zijn verblijf in Engeland was zijn bezoek aan Koningin Wilhelmina. Zij nodigde hem uit om met haar in de tuin te wandelen en haar over de toestand in Nederland en bij hem thuis te vertellen. Na een commando-opleiding in Schotland en Amerika werd Louis, samen met andere mariniers, toegevoegd aan de Prinses Irene Brigade.

Op 8 augustus 1944 landde de Prinses Irene Brigade bij het Franse Arramanches. Louis maakte alle gevechtshandelingen mee, in Pont el Voque, Au de Mer, Beringen, Tilburg, Grave en Zeeland. Het einde van de Tweede Wereldoorlog bracht geen rust voor marinier van den Bossche. Er volgden uitzendingen naar het voormalig Nederlands Oost-Indië (3 keer), Nederlands Guinea, Aruba, Pentagon in Washington, hij diende aan boord van de Hr. Ms. "Karel Doorman" en was gestationeerd op vele plaatsen in Nederland.

Op 17 januari 1971 ging Louis van den Bossche, Kapitein der mariniers, met pensioen. Hij had nu tijd om met zijn gezin en vrienden van het leven van alledag te genieten. Louis overleed op 15 oktober 2009, 89 jaar oud.

Bram Grisnigt

Prof. dr. Gijsbert (Bert) Anton Sedee

29 januari 1919 - 25 oktober 2009

Op 25 oktober 2009 overleed op 90-jarige leeftijd Gijsbert Anton (Bert) Sedee, geboren op 29 januari 1919 te Batavia. Na het gymnasium in Den Haag doorlopen te hebben studeerde Bert Sedee sinds 1938 medicijnen in Utrecht. Hij bleef met zijn studiekeuze op vertrouwd familiair terrein want zowel zijn vader als zijn oudere broer waren arts.

Sedee was lid van het Utrechtse studentencorps dat in juni 1941 traditiegetrouw het lustrum voor Corps en Universiteit mocht organiseren. Een paar regels uit het Wilhelmus dienden als motto voor dit lustrum: 'Standvastich is ghebleven mijn hert in teghenspoed'. Ook de roeivereniging Triton, waar Sedee in 1939 en 1940 'blikken had getrokken', vierde een lustrum en kreeg daarom van de Duitse bezetter toestemming voor het houden van roeiwedstrijden tijdens die lustrumdagen hoewel de Varsity, de bekende jaarlijkse roeiwedstrijden van de studentenroeiverenigingen, toen al verboden was. Njord uit Leiden en Laga uit Delft waren present en zongen met de Triton-leden aan het eind het Wilhelmus. Op 11 juli werden, naar men wel aanneemt naar aanleiding van de lustrumvieringen, alle Utrechtse studentenverenigingen op bevel van de bezetter opgeheven; Frans Dijkmeester, de latere Engelandvaarder en voorzitter van het Genootschap Engelandvaarders, zond als abactis van de senaat van het Corps aan alle leden de mededeling van de opheffing van hun vereniging, ook aan Sedee. Alleen de vrouwelijke studentenvereniging UVSV ontkwam merkwaardigerwijze aan de opheffing.

Op 30 september 1941 raakte Bert Sedee met nog 11 andere vierdejaars corpsleden betrokken bij een incident in het restaurant Esplanade in de Stadsschouwburg. Sedee had samen met zijn jaargenoten in een apart zaaltje gedineerd. In het gebouw vond tegelijkertijd ook een bijeenkomst plaats van de Nederlands-Duitse vereniging waar ondermeer

een NSB-hoogleraar en de Duitse Beauftragte voor de provincie Utrecht Brandes aan deelnamen. In de foyer kwam men elkaar tegen, de studenten met een anjer in het knoopsgat en een glas bier in de hand. 'Het gedrag der heeren studenten schynt wel zeer onwellevend geweest te zijn, terwyl ook uitdrukkingen gebruikt werden die ontoelaatbaar zyn', rapporteerde de waarnemend Rector Magnificus later. Dit alles had weer tot gevolg dat de persoonsbewijzen van de 12 corpsleden werden ingenomen. Er volgde veel gedoe, de Beauftragte rapporteerde aan Seys-Inquart, en pas na veel overleg waren de Duitsers bereid om deze zaak aan de Rector Magnificus over te dragen. Deze laatste legde toen aan de twaalf een schorsing van een half jaar op. Onder hen waren David Verloop en Piet Henry die zich later bij het overbrengen van mensen vanuit Nederland naar België, Frankrijk en Spanje zeer verdienstelijk zouden maken; Bert Sedee en Wim Ente zouden nadien beiden Engelandvaarders worden. Bert Sedee was volgens een Universiteitsgeschiedenis zó trots op deze officiële schorsing dat hij zijn mede-studenten vroeg om op de achterkant van het schorsingsbesluit hun handtekening te willen zetten en dat hij deze vervolgens liet inlijsten. Sedee en Ente hielpen nadien bij een organisatie die ondergedoken joden aan bonnen, kleren en dergelijke hielp.

In de nacht van 12 op 13 december 1942 werd het kaartstelsel van de studentenadministratie van de Universiteit vanaf het jaar 1936 tot eind 1942 in brand gestoken; onder andere de later als uitgever bekend geworden Geert Lubberhuizen was daarbij betrokken. Reden voor deze brandstichting was de dreigende verplichte arbeidsdienst voor de Utrechtse studenten. Hierom werd ook een staking van studenten voorbereid. Bert Sedee behoorde tot een groep van minstens 13 studenten die prompt werden gearresteerd, verdacht van medeplichtigheid bij deze (goed gelukte) brandstichting. Na een dag of vier in de strafgevangenis te Amsterdam te hebben doorgebracht, kwamen de meesten weer vrij, waaronder Sedee. Zij hadden allen een alibi. Voor Sedee was deze arrestatie het sein om zijn vertrek naar Engeland voor te bereiden. Ook vrienden van hem meenden kort daarna vanwege de crisis rond de loyaliteitsverklaring dat het beter was dat hij vertrok. Hij liep immers grote kans om opnieuw gearresteerd te worden. Na een

eerste poging die in het noorden van Frankrijk mislukte wegens geldgebrek, vertrok Sedee op 20 mei 1943 voor de tweede keer uit Nederland. Hij ging over dezelfde weg als de eerste keer: Eijssden, Visé, Luik, Erquelines, Tergnier, Couvron en vervolgens naar Parijs. Daar bleef Sedee vervolgens een maand of vier; hij hielp in Parijs mee aan de organisatie van mr J. Strengers, een oud-Utrechter die in Brussel bij Van Mierloo's Bank werkte en een organisatie had opgebouwd om mensen uit Nederland naar Spanje over te brengen. In die organisatie kwam hij ook David Verloop weer tegen, die onder andere een tijdje als koerier optrad voor het overbrengen van geld; later kreeg Verloop Brussel als standplaats. 'Mijn taak in Parijs was het optreden als verbindingsman, die de door Strengers gestuurde mensen weer verder hielp. Zij gingen met een passeur indien zij voldoende Fransch spraken en anders met valsche papieren als Nederlandsche arbeiders', verklaarde Sedee later in Londen. In Parijs ontmoette hij ook weer zijn medestudent en jaarclubgenoot Wim Ente.

Samen met hem en de Nederlander A.A. Zorab vertrok hij uit Parijs op 16 september 1943 per trein naar Toulouse. Ze hadden valse identiteitskaarten gekocht van 'een zekeren "Georges", adres onbekend'. "Georges" had hen ook een adres gegeven in Lourdes vanwaar ze met behulp van een passeur de Pyreneeën over gebracht zouden worden, aldus Sedee in Londen.

Met "Georges", alias "Georges du Nord", wordt de ook nu nog in Nederland geheel onbekende Pool Andrzej Wyssogota-Zakrzewski bedoeld die de leider was van een organisatie in Frankrijk welke vliegers en anderen over de Pyreneeën hielp. In de zomer van 1943 waren een paar Nederlanders bij toeval met hem in Frankrijk in contact gekomen; ze kregen toestemming van hem om in Frankrijk Nederlanders op zijn lijn te plaatsen. Daardoor ontstond er opeens een rechtstreekse lijn vanuit Nederland (Utrecht en Leiden) via Brussel (J. Strengers, D. Verloop) naar Parijs waar de jonge daar werkende Nederlandse ingenieur Albert Starink als een soort coördinator fungeerde, en vandaar verder naar Spanje. Minstens 30 Nederlandse Engelandvaarders hebben kunnen profiteren van "Georges" totdat

deze in de loop van november 1943 werd gearresteerd door de Duitsers. Op het aangegeven adres in Lourdes kreeg het drietal het adres van een passeur in de plaats Bagnères-de-Bigorre; deze begeleidde hen over de Pyreneeën. Na de onvermijdelijke arrestatie in Spanje en het verblijf in gevangenis (de heer Davids haalde hen er uit) werden zij doorgestuurd naar Madrid. Vandaar vertrokken zij naar Gibraltar, werden daar op 27 december 1943 ingescheept en arriveerden in Liverpool op 4 januari 1944. Voor zijn Engelandvaart werd Bert Sedee beloond met het Kruis van Verdienste.

Na zijn artsexamen specialiseerde hij zich tot keel-, neus-, en oorarts; van 1968 tot 1980 was hij aan de Rijksuniversiteit Utrecht eerst lector en nadien hoogleraar in die specialisatie. Hij werd benoemd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau. Bert Sedee eindigde zijn in Engeland begonnen militaire loopbaan als Luitenant ter zee arts der eerste klasse.

Op een website van de Universiteitsbibliotheek van Utrecht wordt apart aandacht besteed aan het Utrechtse universiteit en het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog. Deze interessante website, gelardeerd met documenten en interviews, is in feite een virtuele tentoonstelling onder de titel: 'Letters laten zich niet knechten'. Voor deze website/tentoonstelling werd ook Bert Sedee uitgebreid geïnterviewd, onder andere over zijn Engelandvaart. Bert Sedee is te zien en te horen in de vitrines (hoofdstukken) van deze website: 'Duitse maatregelen en reacties daarop in 1941' en 'Crisis rond loyaliteitsverklaring' (Engelandvaart, helemaal aan het eind van dit hoofdstuk) van de site: <http://verzet.library.uu.nl>.

Sierk Plantinga

IN MEMORIAM

Mr Christiaan Philip Karel Winckel

Batavia 16-4-1919 - Wassenaar 18-9-2009

Drager Bronzen Kruis

Londen, Oranjevaren, 1944

Op 18 september j.l., de dag dat in Den Haag de jaarlijkse Engelandvaardersreunie plaat vond, overleed in Wassenaar op 90-jarige leeftijd mijn vader, Engelandvaarder Flip Winckel. Zijn Engelandvaart tezamen met de toenmalige studenten geologie John Osten, Hein Fuchter en Henk Baxmeier en de electrotechnisch ingenieur Edzard Moddemeijer was de enige succesvolle oversteek van het oorlogsjaar 1944: vertrek op 23 februari, aankomst Engeland 24 februari.

De rechtenstudent Flip Winckel wilde graag naar Engeland, omdat hij - geboren in Nederlands-Indië - de geallieerde zaak aldaar wilde dienen. Dat vele van zijn beste vrienden uit Leiden hem al waren voorgegaan, was zeer zeker ook een sterke drijfveer. Hoe dan ook: toen zijn Minerva clubgenoot Hein Fuchter aan Winckel vroeg om mee te doen aan een ontsnappingspoging per boot, aarzelde hij geen moment. Van de andere deelnemers hadden Osten en Moddemeijer al in september 1943 via de organisatie van Schrader een vergeefse poging ondernomen. Op 17 februari deed het groepje een 1e poging. Flip Winckel was daar niet bij: hij had op verzoek van het Haags verzet

zijn plaats in de boot afgestaan aan de kernfysicus professor W.J. de Haas, om wiens overkomst door de regering in Londen werd gevraagd. Ook ging er mee een kort daarvoor uit Duitse krijgsgevangenschap ontsnapte marineofficier. Op hun tocht door het Haringvliet liep de boot echter vast op een zandbank. Pas uren later konden ze loskomen, voeren een stukje terug, verstopten de boot in het riet en gingen er vandoor.

Een kleine week later, op 23 februari werd opnieuw vertrokken. Nu mét Winckel en zonder de professor en marineofficier. Nu ging alles goed. Op 24 februari om 12.30 uur werden de vijf door Flight Lieutenant Sidney Spencer Bates, schipper van de RAF High Speed Resuce Launch 185 65 km ten oosten van Great Yarmouth aan boord genomen. Een Amerikaanse militair die aan boord was om reddingsacties te filmen legde de ontmoeting met het scheepje met daarin vijf uitbundig zwaaiende Engelandvaarders vast. Het is een uniek stukje film, dat sindsdien vaak is uitgezonden.

De reden dat HSL 185 het vletje tegenkwam had waarschijnlijk veel te maken met de grootscheepse uitvoering van Operation Argument, later beter bekend als BIG WEEK. In de week van 20 tot 26 februari 1944 voerden de Engelsen en Amerikanen intensief bombardementen uit op een groot aantal fabrieken in Duitsland, waar vliegtuigen werden gemaakt (dit als onderdeel van de voorbereidingen voor D-Day). De RAF Rescue Service had daardoor veel meer launches op het water dan normaal om neergeschoten bemanningen op te pikken.

Eenmaal in Londen aangekomen en na de RVPS en Oreste Pinto verhoren was Flip Winckel op Oranjestad een graag geziene borrelgenuoot (zie foto). Hij speelde aardig piano en kende vele, vooral, Amerikaanse populaire jazzdeuntjes. Zijn Londense kameraden waren o.m. Engelandvaarders Jan Wackwitz en Eddie LeGrand, beide "lopers" via Spanje. Met Wackwitz en LeGrand nam Flip Winckel het troepenschip de SS Otranto van de Orient Line richting Bombay, Brisbane als onderdeel van de KNIL Speciale Diensten. Na Camp Columbia te Wacol was Flip Winckel, nu 2e Luitenant, Auditeur Militair - krijgsraden (hij had in Leiden Indische recht/Adat recht gestudeerd). Zijn grootste wapenfeit was dat hij een KNIL sergeant wist vrij te spreken die wegens desertie - in face of the enemy - ter

dood was veroordeeld. Wat bleek, de man was kort vooraf aan zijn vermeend vergrijp zo hard door een vallend boomstuk op het hoofd geslagen dat hij volkomen verdwaasd stond. De man werd vrijgesproken, hetgeen toen in het geheel niet de norm was.

Daarna deed Flip dienst op Biak en Hollandia als KNIL special contingent onder de Amerikaanse Generaal Robert Eichelberger, bevelhebber, Australian-U.S. Advanced New Guinea Force. Na Biak werd Flip Winckel als 1ste Luitenant onder Overste Asjes onderdeel van de RAPWI (Recovery Allied Prisoners of War and Internees), direct na de capitulatie van Japan maar temidden van de onrust op Java en Sumatra, waar aanhangers van Soekarno de strijd voor onafhankelijkheid waren begonnen. Hoogtepunt van deze periode was Flips wederzien met zijn elf jaar oudere broer Fritz die sinds het uitbreken van de oorlog in het kamp in Bandoeng opgesloten zat zonder dat de familie wist waar. Dat Flip zijn eigen broer mocht bevrijden was een heel bijzondere uitkomst van zijn Engelandvaart.

Na de oorlog zou Flip Winckel voor Shell beginnen, maar hij kon er niet aarden. Daarvoor was hij te veel een zelfstandige ondernemer. Eerst in Den Haag en daarna in Rotterdam bouwde hij in samenwerking met Getty, Burmah Castrol en op het laatst met AGIP een mooi bedrijf op in smeeroliën. In 1947 trouwde hij met Betty Gleichman en kreeg drie zonen en schoondochters, negen kleinkinderen en 1 achterkleinkind. Precies twee jaar voor zijn dood, organiseerde ik een reünie met de RAF Air Sea Rescue Marine Craft Unit te Gorleston-at-Sea tijdens Battle of Britain week. HSL 185 van deze unit had het vijftal voor de kust van Lowestoft uit zee gevestigd. Hein Fuchter en John Osten waren uit respectievelijk Australië en Chili speciaal overgekomen. Het was fantastisch en ontroerend om te ervaren hoe na 63 jaar deze mannen op leeftijd voor een paar uur weer net zo kranig waren als toen in 1944.

Na een kort ziekbed overleed Flip Winckel op 18 september 2009 in huiselijke kring. Hij is in de Dorpskerk te Wassenaar ter aarde besteld met zijn favoriete Engelandvaardersdas om.

Borre Winckel, San Juan Capistrano, California, USA

Dit keer in de serie vrouwelijke Engelandvaarders: de na de oorlog als schrijfster bekend geworden JOSEPHA MENDELS, die in 1942-1943 via Spanje naar Engeland ontsnapte.

Jos Mendels (geboren 18-7-1902 te Groningen) werkte al enige tijd voor diverse Nederlandse kranten als correspondent in Parijs, toen in 1940 de oorlog uitbrak. Toen duidelijk werd dat ze haar journalistieke werk niet kon voortzetten begon ze voor zichzelf te schrijven.

Met het manuscript van haar eerste roman in haar bagage vertrok ze in juli 1942 uit Parijs, waar zij als jodin gevaar liep te worden gedeporteerd. Met een valse identiteitskaart wist zij onbezet Frankrijk te bereiken. Op 7 november 1942 was zij in Perpignan. Van daaruit begon ze - midden december - een barre tocht door de Pyreneeën. Ze vertrok samen met een passeur, die haar echter midden in de bergen van alles beroofde en in de steek liet. Met als enig bezit de kleren die ze aanhad dwaalde ze een nacht lang door de bergen en bereikte de volgende dag Spanje.

Daar werd ze gearresteerd en opgesloten in de gevangenis van Figueras, nog dicht bij Frankrijk, maar aan de goede kant van de grens. Op 15 januari 1943 kwam ze vrij en reisde legaal via Barcelona door naar Madrid. In mei 1943 mocht ze door naar Lissabon, vanwaar zij per vliegtuig op 11 juni 1943 in Engeland arriveerde. Het verhaal gaat dat zij eigenlijk al eerder zou vertrekken, maar haar plaats aan iemand anders liet omdat een door haar besteld mantelpakje nog niet was afgeleverd (!). Dat heeft haar het leven gered: het toestel werd onderweg door de Duitsers neergeschoten. Onder de slachtoffers was de beroemde acteur/filmster Lesley Howard.

Na de gebruikelijke verhoren in de Patriottic School kreeg zij een baan in Stratton House op de Franse afdeling van de Rijksvoorlichtingsdienst, onder leiding van Adriaan Pelt. Een van haar taken hier was

het beluisteren en opnemen van het beruchte radio-cabaret van Max Blokzijl. Later was zij medewerkster van Nouvelles de Hollande, een informatieblad voor Franstalige landen.

Na de oorlog, terug in Nederland, publiceerde Mendels in 1947 haar eerste roman, getiteld Rolien en Ralien. Twee jaar later volgde het boek *Je wist het toch*, in 1950 *Als wind en rook*, gevolgd door nog vele andere titels. In "*Je wist het toch*" heeft Mendels haar oorlogsherinneringen (o.a. aan de tocht door de Pyreneeën) verwerkt. De roman beschrijft de liefdesgeschiedenis tussen twee mensen die tijdens de oorlog uit bezet gebied zijn ontsnapt en elkaar in Londen vinden: de secretaresse Henriëtte Bas en de dichter Frans Winter. (Lees: Jos Mendels en een landgenoot, die net als zij vanuit Frankrijk naar Engeland was ontkomen). In dit boek heeft ze ook een monument opgericht voor haar moeder, zussen, zwager en twee neefjes, die allen door de bezetter vanuit Nederland werden gedeporteerd en vermoord.

Het gemis aan familie werd wellicht enigszins goedge maakt voor Jos Mendels, toen zij op latere leeftijd nog moeder werd van een zoon. Haar werk dreigde in de vergetelheid te raken, tot er aan het eind van haar leven in feministische kringen hernieuwde belangstelling ontstond voor haar boeken. In 1986 werd aan Josepha Mendels voor haar gehele oeuvre de Anna Bijns prijs uitgereikt, een prijs speciaal voor vrouwelijke auteurs.

Josepha Mendels overleed op 10 september 1995, 93 jaar oud.

Agnes Dessing

Bronnen:

M. Nord, Josepha Mendels: portret van een kunstenaar. Amsterdam, 1981

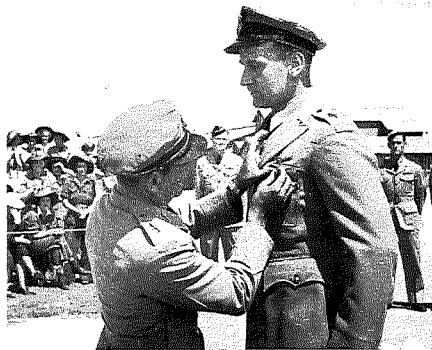
A. Dessing, Tulpen voor Wilhelmina: de geschiedenis van de Engelandvaarders. Amsterdam, 2004.

Na in Nederland bij verstek te zijn veroordeeld tot de doodstraf ontsnapte Paul Josso met de trein van Amsterdam via Madrid naar Lissabon, niet in maar op en onder de treinen. Terwijl Engelandvaarders gemiddeld een jaar onderweg waren, bereikte hij Engeland in de recordtijd van 3 weken.

In de serie "Reiservaringen van Engelandvaarders" volgt hieronder zijn reisverhaal, zoals dat in 1943 in Londen werd opgenomen.

JOSSO, Paul (student TH Delft, geboren 29 juli 1917 te Amsterdam)

Met zes medestudenten heeft hij in Nederland belangrijk sabotagewerk* gedaan. In maart 1943 werden zijn zes vrienden bij het ten uitvoer leggen van een nieuwe sabotage daad gearresteerd; hij wist als enige te ontsnappen. Zijn zes vrienden zijn inmiddels gefusilleerd. Hij dook onder en kwam in oktober 1943 in contact met een organisatie. Op 10 oktober 1943 vertrok hij met twee Nederlanders en twee Engelse vliegers uit Nederland in de wielbakken van de express-trein Amsterdam-Parijs. Na 4 dagen in Parijs geweest te zijn reisden zij zonder hulp per trein naar Dax en 's avonds weer per trein, doch nu onder de trein, aan de stangen hangende, naar Irun (Spanje). Daar werden zij ontdekt en ging een ieder zijn eigen weg. Josso verborg zich in een remhuisje van de trein naar Madrid, bereikte op deze wijze veilig op 17 oktober Madrid en kwam het perron af als arbeider. In Madrid vernam hij op het consulaat dat het geruime tijd zou duren voor zijn visa voor elkaar zouden zijn en dus besloot hij illegaal verder te reizen, ten einde zich zo spoedig mogelijk bij de Nederlandse strijdkrachten in Engeland te kunnen voegen, welk voornemen hij reeds in Nederland had. Op 21 oktober 1943 zag hij kans bovenop de trein naar Lissabon te kruipen en op deze wijze, alsmede op de bumper staand, reisde hij naar

Paul Josso ontvangt in 1945 een onderscheiding in Australië van Kolonel Fidelei.

Portugal. Daar aangekomen werd het dag en werd hij ontdekt. Na een mislukte poging om aan arrestatie te ontkomen, werd hij in Lissabon in de gevangenis gezet. Op zondag 31 oktober 1943 waren zijn papieren voor elkaar en vloog hij met de KLM naar Engeland, aankomst 1 november 1943. Paul Josso werd na de oorlog bouwkundig ingenieur. Hij overleed, bijna 83 jaar oud, op 14 juni 2000.

Bram Grisnigt

* sabotagegroep o.l.v. Willem Pahud de Mortanges.

IN DE VOETSPOREN VAN ENGELANDVAARDER DANIËL DU MOULIN

"Kijk daarboven uit voor beren", waarschuwt de oude vrouw in onverstaanbaar Frans. De gebaren die zij daarbij met haar armen maakte en het gegrom uit haar keel zetten haar boodschap kracht bij. "Kijk ook uit voor de herders. In de mist zien zij klimmers nog wel eens aan voor een beer. Ze schieten dan meteen."

Het valt even stil. Ontzag en ongeloof wisselen elkaar af in de ogen van mijn reisgenoten. Nauwelijks bijgekomen van de ontberingen van de eerste dag wordt de toon voor de komende dagen gezet. Vooral wat zij over het karakter van de herders vertelt, lijkt een zekere kern van waarheid te bevatten. "De mannen zien er allemaal als moordenaars en boeven uit", schreef Daniël du Moulin 66 jaar geleden al in het verslag over zijn Engelandvaart.

Het verslag van Du Moulin vormt de directe aanleiding voor ons om vorig jaar juli - op de dag af 65 jaar na dato - in zijn voetsporen te treden. Wij leggen hetzelfde stuk dwars door de hoge Pyreneeën af dat naar Spanje voert. Het pad ligt er nog steeds: Le Chemin de la Liberté. De route beslaat ruwweg 75 kilometer en het startpunt is Saint-Girons, een middeleeuws dorp aan de voet van de Franse Pyreneeën.

Vier dagen later en drie cols van de buitencategorie verder (2300, 2400 en 2500 meter) eindigt de tocht in het Spaanse Alós d'Isil. Wandelaars die willen ervaren hoe de tocht in 1943 moet zijn geweest, komen goed aan hun trekken. Vier dagen lang voert de trektocht door sprookjesachtige berkenbossen, langs beekjes, watervallen, weidelandschap en -boven de boomgrens - rotsformaties, eeuwige sneeuw en spectaculaire vergezichten.

Wie denkt dat er inmiddels een goed begaanbaar wandelpad is aangelegd, komt bedrogen uit. Duidelijke bewegwijzering ontbreekt, de route wordt sporadisch aangegeven met verfstreepjes op rotsen of bomen en de tocht voert over smalle paadjes (indien aanwezig), over rotsblokken en door dichtbegroeide velden met manshoge varens. De weg naar de eerste en derde col leidt ons over hellingen waarop een dik pak sneeuw ligt. Kortom, een Spartaanse marsroute door ongetemde, ruige natuur.

Het mooiste gedeelte van de tocht - en tevens fysiek het meest inspannend - vormen de drie bergkammen die moeten worden bedwongen. Du Moulin legde dit deel van de tocht 's nachts af. "De tocht die we die nacht maakten was afgrijselijk. We gleden over gletschers en kropen hele uren over groote steenhopen waar het ontzettend moeilijk was je evenwicht te bewaren. Soms liep je weer tot aan je knieën door de sneeuw. En alles in het pikkedonker. De gids die de tocht op klompen maakte, liep met een reuzenvaart voorop [...]. Rust kregen we bijna niet. Waren we met veel moeite een steile berg opgeklommen, dan zagen we voor ons een diep dal met aan de overkant weer net zoo'n steile berg waar we ook weer over moesten. Het was wanhopig. We moesten voort, anders hadden we het waarschijnlijk niet gehaald."

Wij doen er twee volle dagen over. En dan nog - in het volle daglicht en met goede bergschoenen - is het een hele uitdaging.

De oorlog is nooit ver weg. Onderweg komen we vervallen huisjes tegen waar vluchtelingen overnachtten of waar passeurs zijn gefusilleerd. De flank van de berg wordt gemarkeerd door wrakstukken van een Britse Halifax-bommenwerper.

Intimiderend doemt de Col de Craberos (2382 m) op. Een stevige

klim op een besneeuwde helling leidt naar de top. Eenmaal boven blijkt het panoramisch uitzicht adembenemend. Na een steile afdaling staat de tweede klim van de dag op het programma. Die begint met een echte klauterpartij met handen en voeten over rotsblokken en leidt naar de Col de Pécouch (2494 m). Bovenop de berg kunnen we de Refuge des Estagnous al zien liggen, waar een bed, een warme douche en maaltijd, een glas wijn én personeel wacht. De laatste klim voert naar de Col de la Pale de Clauère, met 2522 meter de hoogste van de drie cols, en tevens de grens met Spanje. Het bedwingen van deze berg vergt opnieuw het nodige klim- en klauterwerk; op de extreem steile stukken en langs de gapende afgrond zijn metalen kabels aan de rotsen bevestigd. Hierna volgt een mars van drie kwartier door de kniehoge sneeuw. "We waren werkelijk meer dood dan levend toen we eindelijk boven op de heuvel waren, waar de Spaansche grens liep. l'Espagne, la liberté!", schrijft Du Moulin.

Na een lange en steile afdaling door schitterende weidelandschappen - met vluchtende marmotten - dichte dennenbossen en continu het gekletter van watervallen om ons heen, komen we na drie dagen het eerste teken van beschaving tegen: een onverharde weg. Dan is het nog een paar uur flink doorstappen langs de rivier die door het dal slingert, voordat we eindelijk de bewoonde wereld bereiken: Alós d'Isil. De waterbak onder het fonteintje dat uit de kerkmuur steekt, blijkt een ideale plek om onze pijnlijke voeten in te koelen. En met reden: in vier dagen hebben we ruim 75 kilometer afgelegd, 3800 meter geklommen en ongeveer 2900 meter gedaald. Du Moulin werd bij hetzelfde opfris-punt direct gearresteerd door de Guardia Civil en vertrok linea recta naar de gevangenis in Lérida. Wij nemen de taxi naar Esterri d'Aneu, vanwaar we de volgende dag, na een uitgebreide maaltijd en comfortabel hotelbed, naar Barcelona reizen.

Daniël du Moulin bereikte na een verblijf in verschillende gevangenissen in oktober 1943 Portugal en vloog daarvandaan in een oude Douglas van de KLM naar Engeland.

Jurjen Slump

Naar aanleiding van een aantal ontvangen vragen over de aangekondigde vereenvoudiging en vaststelling per 1 januari 2009 van pensioenen verstrekt via de Pensioen- en Uitkeringsraad (PUR) hebben wij de PUR gevraagd hierover een toelichtende bijdrage in de Schakel te geven.

De PUR schrijft het volgende:

Op 1 januari 2009 is de vaststelling van pensioenen op grond van de Wet buitengewoon pensioen 1940-1945 (Wbp), de Wet buitengewoon pensioen zeelieden-oorlogsslachtoffers (Wbpzo) en de Wet buitengewoon pensioen Indisch verzet (Wiv) vereenvoudigd.

Wat wordt bedoeld met vereenvoudiging?

Die vereenvoudiging houdt in dat de pensioenen over het jaar 2008 voor de laatste keer worden vastgesteld op grond van de jaarlijkse opgave van gegevens, waaronder de inkomsten uit vermogen. Als alle gegevens zijn verwerkt en het pensioen over 2008 is vastgesteld, zal het pensioen met ingang van januari 2009 steeds automatisch verhoogd worden met de index van het minimumloon. Tot het moment van die vaststelling is het pensioenbedrag nog een voorschot.

Door de vereenvoudiging is het dus niet meer nodig om ieder jaar weer op te geven wat de werkelijke inkomsten aan rente, dividend en bezittingen waren. Dit scheelt de pensioengerechtigde een hoop rompslomp en dat is ook de bedoeling van de vereenvoudiging.

Opgave van inkomsten uit vermogen niet meer nodig?

Pensioengerechtigden krijgen na 2009 dus geen formulieren meer om inkomsten uit vermogen op te geven.

Alleen als er wijzigingen zijn in persoonlijke omstandigheden zal het pensioen opnieuw moeten worden berekend en vastgesteld. U moet daarbij denken aan wijziging van de burgerlijke staat, zoals bij trouwen of samenwonen, scheiden of bij het overlijden van de partner. Ook zal het pensioen opnieuw worden vastgesteld als er een nieuwe maandelijksse bron van inkomsten ontstaat of als een maandelijksse bron van inkomsten wegvalt.

Tot slot kunt u ook zelf verzoeken om het pensioen opnieuw te laten vaststellen. Dit zou aan de orde kunnen zijn als een in 2008 bestaande bron van inkomsten wordt verlaagd - of als de vermogensinkomsten veel lager worden dan die waarop het pensioen over 2008 is vastgesteld. Bij een dergelijk verzoek moeten de actuele gegevens worden opgegeven die voor de berekening noodzakelijk zijn.

Vragen?

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de Pensioen- en Uitkeringsraad, afdeling Wetten buitengewoon pensioen, antwoordnummer 10340, 2300 WB te Leiden of via het directe telefoonnummer 071-5356858.

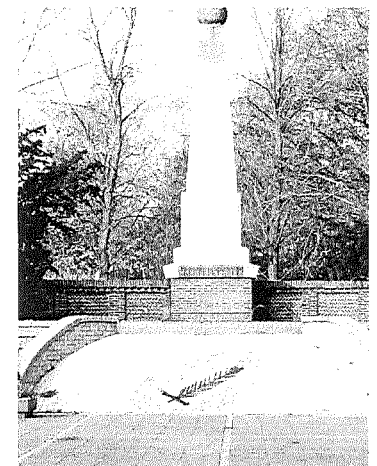
SOESTERBERG MONUMENT VOOR GEVALLEN VLEGERS

Het monument op de voormalige vliegbasis Soesterberg is een wit natuurstenen zuil, bekroond met een goudkleurige bol met daarop een bronzen beeld van een adelaar met gespreide vleugels.

De zuil is geplaatst op een bakstenen muur. Voor de zuil is een grasveldje aangelegd met daarop een bronzen lauwertak. De lauwertak is een eerbetoon aan de slachtoffers.

De tekst op de zuil luidt: 'AAN ONZE GEVALLEN KAMERADEN'.

Dit oudste monument van de Militaire Luchtvaart is opgericht ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van de Luchtvaart Afdeling (LVA). De onthulling vond plaats op 30 juni 1923 door de chef van de Generale Staf, luitenant-

generaal M.D.A. Forbes Wels. De ontwerper is Dick Stins. De herdachte groepen zijn:

- militairen in dienst van het Nederlands Koninkrijk 1940-1945
- militairen in dienst van het Nederlands Koninkrijk na 1945

Bij het monument, gelegen aan de Verlengde Paltzerweg te Soesterberg, wordt elk jaar op 4 mei de dodenherdenking gehouden.

Zie voor foto:

http://www.4en5mei.nl/oorlogsmonumenten/zoeken/monument-detail/_rp_main_elementId/1_3834

Bronnen:

www.oorlogsmonumenten.nl

foto: Ben van Bohemen, NIOD.

Naschrift van Bram Grisnigt:

Tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben 264 Engelandvaarders dienst gedaan bij de Luchtmacht. Dr. Agnes Dessing noemt in haar boek Tulpen voor Wilhelmina de volgende aantallen:

Luchtvaart afdeling Landmacht	188
Luchtvaart afdeling Marine	61
Luchtvaart afdeling KNIL	15

Op het gedenkbord (Vijfluik) voor omgekomen Engelandvaarders in de kapel op het Ereveld Loenen staan 42 namen van vliegers, die tijdens hun opleiding of tijdens operationele vluchten zijn gesneuveld.

VAN DE STICHTING VETERANENINSTITUUT _____

Het Veteraneninstituut vroeg ons een fotoproject van mevrouw Larissa Mikhailova, een van oorsprong Russische vrouw woonachtig in Nederland en student Documentaire- en Portretfotografie aan de Fotovakschool te Rotterdam, onder de aandacht van aangeslotenen bij

onze stichting te brengen De bedoeling van mevrouw Mikhailova is een boek samen te stellen van portretten met korte toelichtingen van mensen die in de Tweede wereldoorlog hebben gestreden om zodoende veteranen te eren en een boodschap door te geven dat onze vrijheid een kostbaar goed is waarvoor voorouders hebben gestreden. De voorlopige titel van haar werk is "Het beeld van Helden-Tweede wereldoorlog veteranen 65 jaar later".

Contactgegevens voor belangstellenden die geportretteerd willen worden zijn:

Larissa Mikhailova

Tjotterkade 83, 2725 GZ Zoetermeer

Telefoon: 079-3419879 en 06-38012463

E-mail: lasemn@mail.ru

CHB

**Kort verslag van de bestuursvergadering van de Stichting Samenwerkend Verzet
1940-1945, d.d. 27 oktober 2009, gehouden te Doorn**

1. De voorzitter heet iedereen van harte welkom op deze vergadering.

De voorzitter memoreert dat de heer G.L. Sonnemans is overleden. De heer Sonnemans had namens de Vereniging van Nederlandse Allied Aircrew Helpers zitting in het bestuur van de Stichting Samenwerkend Verzet 1940-1945.

2. Problemen met vergoeding van psychotherapie aan oorlogsgetroffenen.
Sinds een wetwijziging betreffende de gezondheidszorg moeten alle behandelaars een DBC (diagnose behandelcombinatie) aan de verzekeraar overleggen om hun rekening betaald te krijgen. Tot nu toe werden rekeningen voor psychiatrische behandelingen van oorlogsgetroffenen door de PUR (Pensioen- en Uitkeringsraad) betaald. Nu de PUR overgaat naar de SVB (Sociale Verzekeringsbank) vervalt dit en moet de ziektekosten-verzekeraar van de desbetreffende persoon betalen. Er is gegarandeerd dat via deze registratie de diagnose nooit zal uitlekken. Mensen die hebben ondervonden welke consequenties een registratie kan hebben zijn daar levenslang bang voor en weigeren conform de DBC geregistreerd te worden. Enkele psychiaters hebben aangeboden deze mensen kosteloos te helpen. De Minister heeft hun per brief laten weten dat zij zich dan schuldig zouden maken aan een economisch delict. Zowel het Joods Maatschappelijk Werk als de cliëntenraad van de PUR hebben tegen deze maatregel bij de Minister geprotesteerd. Het bestuur van Stichting Samenwerkend Verzet 1940-1945 heeft besloten ook per brief te reageren naar de Kamercommissie, Minister en Staatssecretaris van VWS.

3. Kransleggingen.
Begin 2010 wordt een lijst uitgereikt aan de bestuursleden van alle kransleggingen door de Stichting Samenwerkend Verzet 1940-1945 voor het komende jaar. De doelstelling is dat Stichting Samenwerkend Verzet 1940-1945 eenheid wil demonstreren van onze bloedgroepen. Toch blijkt dat onderliggende organisaties ook een persoonlijke uitnodiging ontvangen en al jaren lang een krans leggen. Het is moeilijk om dit anders te regelen.

4. Dag van het Verzet
De lijst met genodigden is aangepast. De demonstraties van oude ambachten wordt bijzonder op prijs gesteld. Volgend jaar is de Dag van het Verzet op zaterdag 28 augustus.

5. Prijsvraag Stichting Samenwerkend Verzet 1940-1945 in samenwerking met Nationaal Monument Kamp Vught en Kamp Amersfoort organiseren een prijsvraag voor scholieren. Doel is leerlingen te laten nadenken over de betekenis van een bezoek aan een voormalig concentratiekamp voor hun eigen leven. De prijsvraag loopt gedurende de komende twee schooljaren (2009/2010 en 2010/2011).

Vanaf heden ontvangen bezoekende leerlingen een flyer met een oproep deel te nemen aan de prijsvraag.

In mei 2010 reikt de jury drie prijzen uit: voor de beste basisschoolpresentatie, de beste vmbo-presentatie en de beste havo/vwo-presentatie. De winnaars krijgen elk 100 euro. Daarnaast krijgen ze 100 euro om te schenken aan een zelfgekozen goed doel. Dit goede doel moet in de inzending worden gemotiveerd.

De prijsvraag is een initiatief van Stichting Samenwerkend Verzet 1940-1945 en komt voort uit de nalatenschap van Herman Maas.

Herman Maas is in oktober 2005 overleden en was een van de oprichters van de Commissie Jeugdvoorlichting.

ADRESSENBESTAND

ADRESSENBESTAND
Stichting Genootschap Engelandvaarders

Aanvullingen en wijzigingen no. 39 op de adressenlijst van 1 april 1999.

Overleden:

Bossche, L.J. van den
Faber, L.
Sedee, G.A.

Bergen op Zoom
Australië
Utrecht

Wie weet het nieuwe adres van:

Raa, W.F.E.R. ten

Australië

Adreswijzigingen en correcties gaarne aan:

G.J. Staal

Oranje Nassaulaan 52
3708 GE Zeist
Telefoon 030 - 692 27 92
E-mail: staalgj@gmail.com

www.engelandvaarders1940-1945.nl